

# ଗଣିତ କୁହୁକ

ଚତୁର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ

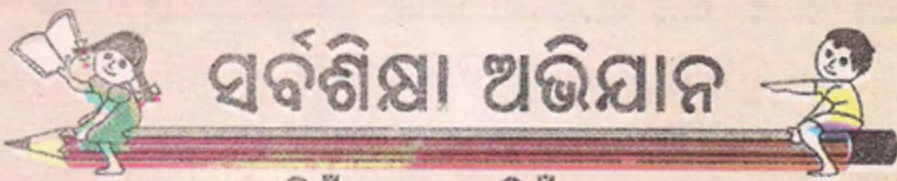


ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର



# ଗଣିତ କୁହୁକା

ଚତୁର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ



ସର୍ବଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ

ସଭିଏଁ ପଢ଼ନ୍ତୁ ସଭିଏଁ ବଢ଼ନ୍ତୁ

ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରିଷଦ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ  
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର



# ଗଣିତ କୁସୁକ

## ଚତୁର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ

(ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ସଂସ୍କରଣ)

### ଲେଖକ ମଣ୍ଡଳୀ :

ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର  
ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ସାହୁ  
ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ମହାପାତ୍ର  
ଶ୍ରୀ ରଞ୍ଜନ କୁମାର ଧଳ

### ସମୀକ୍ଷକ ମଣ୍ଡଳୀ :

ଶ୍ରୀ ମଦନ ମୋହନ ମହାନ୍ତି  
ଶ୍ରୀ ତାପସ କୁମାର ନାୟକ  
ଡଃ ବାମଦେବ ତ୍ରିପାଠୀ

### ସଂଯୋଜକ :

ଶ୍ରୀ ପରମାନନ୍ଦ ଦାସ  
ଶ୍ରୀମତୀ ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳୀ ପ୍ରହରାଜ

### ପ୍ରକାଶକ :

ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

### ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରିଣ ବର୍ଷ :

2011

### ପ୍ରସ୍ତୁତି :

ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରିଷଦ  
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର





# ସର୍ବ ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ



ସଭିଏଁ ପଢ଼ନ୍ତୁ ସଭିଏଁ ବଢ଼ନ୍ତୁ

ଜଗତମାତାଙ୍କର ଚରଣରେ ଅଦ୍ୟାବଧି ମୁଁ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଭେଟି ଦେଉଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ମୋତେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନେ ହେଉଛି । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ମୂଲ୍ୟବାନ ଭେଟି ମୁଁ ଯେ ଜଗତ ସମ୍ମୁଖରେ ଥୋଇପାରିବି, ତାହା ମୋର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେଉନାହିଁ । ଏଥିରେ ରହିଛି ମୋର ସମଗ୍ର ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ କରିବାର ଚାହିଦା । ଯେଉଁ କୁଆ କୁନିଆ ପାଇଁ ମୁଁ ଛଟପଟ ହେଉଛି, ତାହା ଏହିଥିରୁ ହିଁ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଏହା ମୋର ଅନ୍ତିମ ଅଭିଳାଷ କହିଲେ ଚଳେ ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ



## ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ

### ପ୍ରସ୍ତାବନା :

ଆମେ ଭାରତବାସୀ ଭାରତକୁ ଏକ ସାର୍ବଭୌମ, ସମାଜବାଦୀ, ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ କରିବାର ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ଓ ଏହାର ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ

- \* ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ନ୍ୟାୟ;
- \* ଚିନ୍ତା, ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ଧର୍ମରେ ସ୍ୱାଧୀନତା;
- \* ଅବସ୍ଥା ଓ ସୁଯୋଗର ସମାନତା ପ୍ରଦାନ କରି ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ମାନ ସହ ଛାଡ଼ିବୁ ଏବଂ ଦେଶର ଏକତା ଓ ସଂହତି ରକ୍ଷା କରି

ଆମର ଏହି ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭାରେ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖ ଦିନ ଏହି ସମ୍ବିଧାନକୁ ପରିଗ୍ରହଣ ଓ ପ୍ରଣୟନ କରି ନିଜଠାରେ ସମର୍ପଣ କଲୁ ।



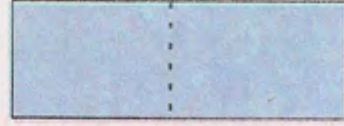


## କେଉଁଠି କ'ଣ ଅଛି

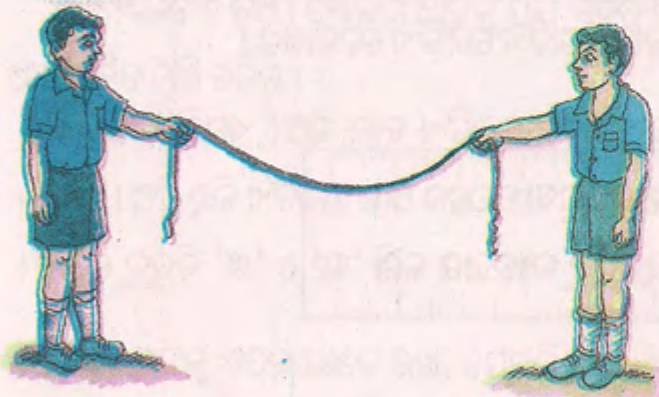
କ୍ରମିକ ନଂ	ପାଠର ନାମ	ପୃଷ୍ଠା
ପାଠ - ୧	ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପିବା	୧ - ୯
ପାଠ-୨	କୋଣର ବିଭାଗୀକରଣ କରିବା	୧୦ - ୨୩
ପାଠ-୩	ଟାଇଲି ସଜାଇବା	୨୪ - ୩୫
ପାଠ-୪	ପରିସୀମା ମାପିବା	୩୬ - ୪୧
ପାଠ-୫	କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ପରିମାଣ ମାପିବା	୪୨ - ୪୭
ପାଠ-୬	ତ୍ରିମାତ୍ରିକ ବସ୍ତୁ ଚିତ୍ରିବା	୪୮ - ୫୧
ପାଠ-୭	ଚାରିଅଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କରିବା	୫୨ - ୬୫
ପାଠ-୮	ବଡ଼ ଓ ସାନ ସଂଖ୍ୟା ଚିତ୍ରିବା	୬୬ - ୭୫
ପାଠ-୯	ସଂଖ୍ୟାମାନଙ୍କର ଯୋଗ ଓ ବିଯୋଗ କରିବା	୭୬ - ୯୧
ପାଠ-୧୦	ଗୁଣନ କରି ଜାଣିବା	୯୨ - ୧୦୦
ପାଠ-୧୧	ହରଣ କରି ଜାଣିବା	୧୦୧ - ୧୧୧
ପାଠ-୧୨	ଅଧା ଓ ଚଉଠ ଜାଣିବା	୧୧୨ - ୧୧୮
ପାଠ-୧୩	ଭଗ୍ନାଂଶରେ ସାନ ବଡ଼ ଚିତ୍ରିବା	୧୧୯ - ୧୨୭
ପାଠ-୧୪	ସମ ଭଗ୍ନାଂଶ ଚିତ୍ରିବା	୧୨୮ - ୧୩୪
ପାଠ-୧୫	ଭଗ୍ନାଂଶରେ ଯୋଗ ଓ ବିଯୋଗ କରିବା	୧୩୫ - ୧୪୩
ପାଠ-୧୬	ଟଙ୍କା ପଇସା ହିସାବ କରିବା	୧୪୪ - ୧୫୭
ପାଠ-୧୭	ମେଟ୍ରିକ୍ ପଦ୍ଧତିରେ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପିବା	୧୫୭ - ୧୬୭
ପାଠ-୧୮	ଓଜନ ଓ ପରିମାଣ ଜାଣିବା	୧୬୮ - ୧୭୮
ପାଠ-୧୯	କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ତିଆରି କରିବା	୧୭୯ - ୧୯୪
ପାଠ-୨୦	ତଥ୍ୟ ଜାଣିବା ଓ ତହିଁରୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବା	୧୯୫ - ୨୦୨



ରୀନା ଖଣ୍ଡିଏ ଧଳା କାଗଜ ନେଇ କାଗଜ ଭଙ୍ଗା କାମ କରୁଥିଲା । କାଗଜଖଣ୍ଡର ମଝିରୁ ଭାଙ୍ଗି ତା'କୁ ଦୁଇଭାଗ କଲା । ରୀନା କାଗଜଖଣ୍ଡଟିକୁ ଯେପରି ଭାଙ୍ଗିଲା, ତୁମେ ସେହିପରି କାଗଜ ଖଣ୍ଡେ ନେଇ ଏହାକୁ ମଝିରୁ ଭାଙ୍ଗ । ଏବେ କାଗଜଟିକୁ ଖୋଲି ଦିଅ । ଏବେ ତୁମେ କାଗଜ ଉପରେ ଏକ ଭାଙ୍ଗ ଦେଖିବ । ଏହା ରେଖାଖଣ୍ଡର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

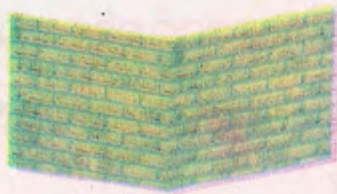
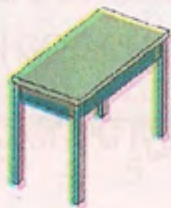


ପାଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖ । ଚିତ୍ରରେ ସୀମା ଓ ଜିତା ଖଣ୍ଡିଏ ସୁତାର ଦୁଇମୁଣ୍ଡକୁ ଭିଡ଼ି ଧରିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ସୁତାଟି ସିଧା ହୋଇ ରହିଛି । ସୁତାଟି ଏଠାରେ ରେଖାଖଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ଆକୃତି ଧାରଣ କରିଛି ।



ଚିତ୍ରରେ ମହେଶ୍ ଓ ରହିମ୍ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଖଣ୍ଡିଏ ସୁତାର ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ଧରିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ସୁତାଟି ସିଧା ହୋଇ ରହିଛି କି ? ଏଠାରେ ସୁତାଟି ସିଧା ହୋଇ ନାହିଁ । ସୁତାଟି ଗୋଟିଏ ବକ୍ରରେଖାର ଆକୃତି ଧାରଣ କରିଛି ।

ତୁମ ବହିର ଧାର, ଟେବୁଲର ଧାର, ଦୁଇ କାନ୍ଥର ମିଳନସ୍ଥଳ, ପୋଷକାର୍ଡରେ ପଢ଼ିଥିବା ଗାର ଇତ୍ୟାଦି ରେଖାଖଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ।



ଆଉ କେଉଁ କେଉଁ ଜିନିଷର ଧାର ରେଖାଖଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ତା'ର ନାମ ଲେଖ ।



(କ) ତଳ ବିନ୍ଦୁଗ୍ରୀଡ଼ରେ ଥିବା ବିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ଯୋଡ଼ି ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ତ୍ରିଭୁଜ, ଆୟତ ଚିତ୍ର ଓ ବର୍ଗ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କର । ଚିତ୍ର ଚିତ୍ରନୋଟିର ନାମକରଣ କର ।



(ଖ) ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପର ଚିତ୍ର ଦେଖି ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ଚିତ୍ର	ଚିତ୍ରର ନାମ	ବାହୁ ସଂଖ୍ୟା	ବାହୁଗୁଡ଼ିକର ନାମ
ତ୍ରିଭୁଜ			
ଆୟତ ଚିତ୍ର			
ବର୍ଗ ଚିତ୍ର			

ଲକ୍ଷ୍ୟ କର- ତ୍ରିଭୁଜ, ବର୍ଗ ଚିତ୍ର, ଆୟତଚିତ୍ରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରେଖାଖଣ୍ଡ ।

ତୁମ ଖାତାର ଗୋଟିଏ କାଗଜ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ଯେନ୍‌ସିଲ୍ ମୁନରେ ଗୋଟିଏ ଦାଗ ଦିଅ । ଏପରି ଦାଗକୁ ବିନ୍ଦୁ କହନ୍ତି । ଏହାର ନାମ 'କ' ଦିଅ । ସେହି ବିନ୍ଦୁଠାରୁ କିଛି ଦୂରରେ କାଗଜପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିନ୍ଦୁ ଦିଅ । ତାହାର ନାମ 'ଖ' ଦିଅ । ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଭଳି ସ୍କେଲ ଓ ଯେନ୍‌ସିଲ୍‌କୁ ବ୍ୟବହାର କରି 'କ' ଓ 'ଖ' ବିନ୍ଦୁକୁ ଯୋଡ଼ । ତୁମେ କ'ଣ ପାଇଲ ?

ତୁମେ 'କଖ' ରେଖାଖଣ୍ଡ ପାଇବ ।

ଏହି କଖ ରେଖାଖଣ୍ଡରେ 'କ' ଓ 'ଖ' ବିନ୍ଦୁକୁ ଏହାର ପ୍ରାଥମିକ କୁହାଯାଏ ।

କଖ ରେଖାଖଣ୍ଡକୁ 'କଖ' ଭାବେ ଲେଖାଯାଏ ।

କ ଖ

ତୁମେ ତୁମ ଖାତାରେ ଗୋଟିଏ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଙ୍କନ କରି ତାହାର ନାମକରଣ କର ।

- ଆସ, ସ୍କେଲ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଓ ସ୍କେଲର ବ୍ୟବହାର କରିବା । ତୁମ ଜ୍ୟାମିତି ବାକ୍ସରେ ଥିବା ସ୍କେଲକୁ ଦେଖି ସେଥିରେ କ'ଣ ଥିବାର ଦେଖୁଛ ?





ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, ସ୍କେଲରେ ଥିବା ଗାରଗୁଡ଼ିକୁ ୧, ୨, ୩, ..... ୧୫ ଇତ୍ୟାଦି ସଂଖ୍ୟାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛି । ୦ ଓ ୧ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦୂରତା, ୧ ଓ ୨ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦୂରତା ସହ ସମାନ । ଅର୍ଥାତ୍, ସ୍କେଲରେ ପାଖାପାଖି ଦୁଇଟି ବଡ଼ ଦାଗ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ୧ ସେ.ମି. ।

ସ୍କେଲ ବ୍ୟବହାର କରି ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କିପରି ମାପିବା ଆସ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବା ।

ପ \_\_\_\_\_ ଫ  
୭ ସେ.ମି. ଫ

ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରେଖାଖଣ୍ଡକୁ ଦେଖି ତଳ ପ୍ରଶ୍ନମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

- ରେଖାଖଣ୍ଡଟିର ନାମ କ'ଣ ?
- ଏହାର ପ୍ରାକ୍ତବିନ୍ଦୁ ଦୁଇଟିର ନାମ କ'ଣ ?

ପ୍ରତ୍ୟେକ ରେଖାଖଣ୍ଡର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ରହିଛି । ଏହାର ଦୁଇ ପ୍ରାକ୍ତବିନ୍ଦୁ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦୂରତା ହେଉଛି ଏହି ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ।

ସ୍କେଲଟିଏ ନିଅ । ସ୍କେଲର ଧାରକୁ ପଫ ସହିତ ମିଶାଇ ରଖ ଯେପରି ରେଖାଖଣ୍ଡର ପ ଓ ଫ ବିନ୍ଦୁ ଦୁଇଟି ସ୍କେଲର ଧାର ସହିତ ମିଶି ରହିବ ।



ଏବେ ସ୍କେଲଟିକୁ ଏପରି ଭାବେ ରଖ, ଯେପରି 'ପ' ବିନ୍ଦୁଟି ସ୍କେଲର '୦' ଚିହ୍ନିତ ଦାଗ ସହିତ ମିଶି ରହିବ । ପଫ ରେଖାଖଣ୍ଡର 'ଫ' ବିନ୍ଦୁଟି ସ୍କେଲର କେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ସୁତକ ସହ ମିଶି ରହିଛି ? \_\_\_\_\_

ଉପର ଚିତ୍ରରେ 'ଫ' ବିନ୍ଦୁଟି ସ୍କେଲର ୭ ଦାଗ ସହ ମିଶି ରହିଛି । ଅର୍ଥାତ୍, 'ପଫ' ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୂରତା ୭ ସେ.ମି. । 'ପ' ଓ 'ଫ' ବିନ୍ଦୁ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ୭ ସେ.ମି. ।

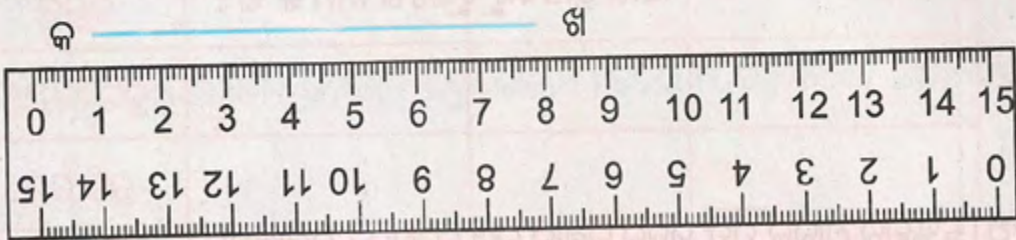
ଚିତ୍ର ଦେଖି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର କୋଠରୀ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।





- ◆ ସେଲର ଉପର ଧାରକୁ ଲାଗି କରି ଥିବା ରେଖାଖଣ୍ଡର ନାମ କ'ଣ ?
- ◆ ଏହାର ପ୍ରାନ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ଦୁଇଟିର ନାମ କ'ଣ ?
- ◆ ଏହାର 'ଚ' ବିନ୍ଦୁ ସେଲର କେଉଁ ଦାଗ ସହ ମିଶି କରି ଅଛି ?
- ◆ ଏହାର 'ଛ' ବିନ୍ଦୁ ସେଲର କେଉଁ ଦାଗ ସହ ମିଶି କରି ଅଛି ?
- ◆ 'ଚ' ଓ 'ଛ' ମଧ୍ୟରେ କେତୋଟି ବଡ଼ ଭାଗ ଅଛି ?
- ◆ ପ୍ରତି ବଡ଼ ଭାଗର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କେତେ ?
- ◆ ତେବେ 'ଚ' ଓ 'ଛ' ବିନ୍ଦୁ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା କେତେ ?
- ◆ ଅତଏବ, ଚକ୍ଷୁ ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କେତେ ?

ଏଥର ତଳଚିତ୍ରଟିକୁ ଦେଖ । 'କ' ବିନ୍ଦୁକୁ ଲଗାଇ ସେଲର ୧ ଚିହ୍ନିତ ଦାଗଟି ରଖିବା । ତେବେ 'ଖ' ବିନ୍ଦୁ କେଉଁ ଦାଗ ଉପରେ ରହିଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।



ଚିତ୍ରଟିକୁ ଦେଖି 'କଖ' ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ।

$$\overline{କଖ} \text{ ର ଦୈର୍ଘ୍ୟ} = ୮ \text{ ସେ.ମି.} - ୧ \text{ ସେ.ମି.} = ୭ \text{ ସେ.ମି.}$$

ତଳ ରେଖାଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର 'କ' ବିନ୍ଦୁକୁ ଯଥାକ୍ରମେ ସେଲର ୨, ୩, ୪ ଚିହ୍ନ ଉପରେ ରଖି 'ଖ' ବିନ୍ଦୁ କେଉଁ ଦାଗ ଉପରେ ରହିଛି ଦେଖ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ 'କଖ' ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ସ୍ଥିର କର ।

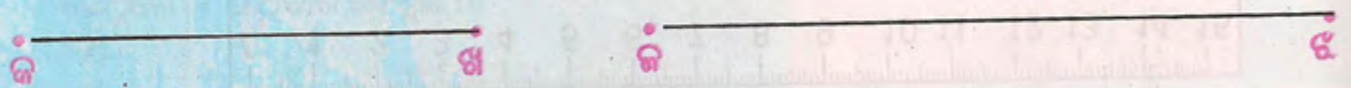
କ \_\_\_\_\_ ଖ (୧ମ)

କ \_\_\_\_\_ ଖ (୨ୟ)

କ \_\_\_\_\_ ଖ (୩ୟ)

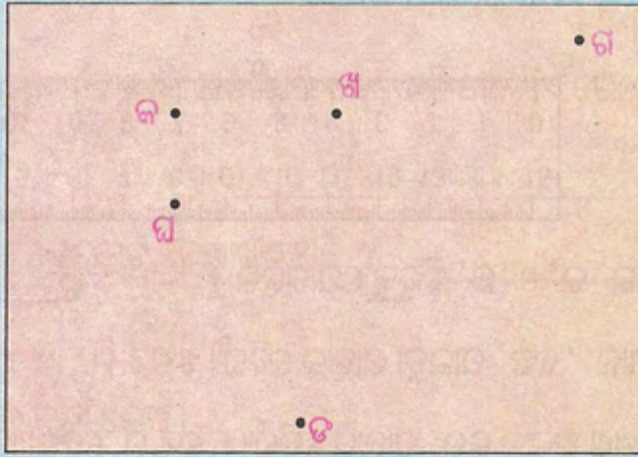
ଏକ ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ତା'ର ପ୍ରାନ୍ତବିନ୍ଦୁ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା କେତେ ?

ତଳ ରେଖାଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଲେଖ ।





ଝେଲ ବ୍ୟବହାର କରି ବିନ୍ଦୁଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ ।



ତଳ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରେଖାଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ସାରଣୀର ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

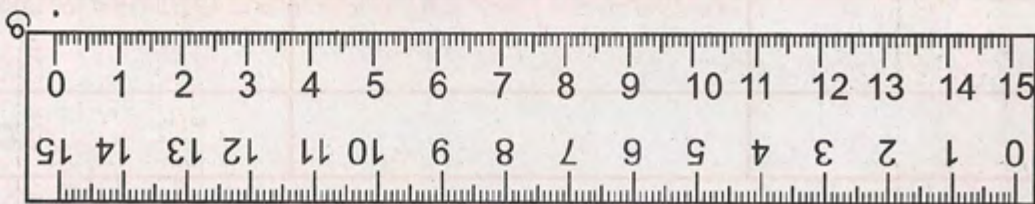
ରେଖାଖଣ୍ଡର ନାମ	ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ
$\overline{କଖ}$	
$\overline{ଖଗ}$	
$\overline{କଘ}$	
$\overline{ଗଘ}$	

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୈର୍ଘ୍ୟର ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଙ୍କନ :

ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କିପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ଆମେ ଜାଣିଲେ ।

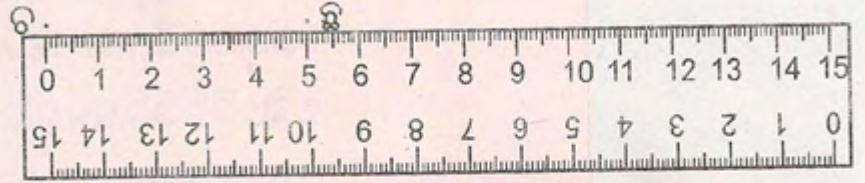
ଏବେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୈର୍ଘ୍ୟର ରେଖାଖଣ୍ଡ କିପରି ଅଙ୍କନ କରାଯିବ ତାହା ଆଲୋଚନା କରିବା । ମନେକରାଯାଉ ଆମେ ୫ ସେ.ମି ଦୈର୍ଘ୍ୟର ଗୋଟିଏ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଙ୍କନ କରିବା । ଏଥିପାଇଁ ଝେଲ ଓ ପେନସିଲ୍ ଦରକାର ।

- ଖାତା ଉପରେ ବିନ୍ଦୁଟିଏ ଅଙ୍କନ କର ।
- ବିନ୍ଦୁଟିର ନାମ 'ଚ' ଦିଅ ।
- ଝେଲ '୦' ଚିହ୍ନିତ ଦାଗକୁ 'ଚ' ବିନ୍ଦୁ ସହିତ ମିଶାଇ ରଖ ।





- ଏବେ ସ୍କେଲର ୫ ସେ.ମି. ଦାଗ ସହ ମିଳାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ବିନ୍ଦୁ ଖାତା ଉପରେ ଆଙ୍କ ।
- ଏହି ବିନ୍ଦୁର ନାମ 'ଛ' ଦିଅ ।



- ତାପରେ ସ୍କେଲ ଧାରକୁ ଲଗାଇ 'ଚ' ଓ 'ଛ' ବିନ୍ଦୁକୁ ଯୋଗକର ।
- ସ୍କେଲକୁ ଉଠାଇ ଦିଅ । ବର୍ତ୍ତମାନ 'ଚଛ' ପାଇବା ଯାହାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୫ ସେ.ମି. ।
- ତୁମ ଖାତାରେ 'ଜଝ' ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଙ୍କନ କର, ଯାହାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୮ ସେ.ମି. ହେଉଥିବ ।

**ନାମରେ ରେଖାଖଣ୍ଡ :**

ଲିଲି ତୁମମାନଙ୍କ ପରି ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିବା ଝିଅଟିଏ । ତା'ର ନାମକୁ ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖିଲେ LILI ହେବ । ଦେଖ, ତା'ର ନାମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅକ୍ଷରରେ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ।

ଏବେ କହ, କେଉଁ କେଉଁ ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷରରେ କେବଳ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ?



ଲିଲି

A E F H I K L M  
N T V W X Y Z

ତୁମ ଶ୍ରେଣୀର କେଉଁ ପିଲାମାନଙ୍କର ନାମରେ କେବଳ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ? ତୁମର ପାଞ୍ଚ ଜଣ ସାଙ୍ଗଙ୍କ ନାମକୁ ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖ । କାହାର ନାମର କେତୋଟି ଅକ୍ଷର କେବଳ ରେଖାଖଣ୍ଡକୁ ନେଇ ଗଠିତ ?

ସାଙ୍ଗଙ୍କ ନାମ (ଓଡ଼ିଆରେ)	ସାଙ୍ଗଙ୍କ ନାମ (ଇଂରାଜୀରେ)	କେତୋଟି ଅକ୍ଷରରେ କେବଳ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ?

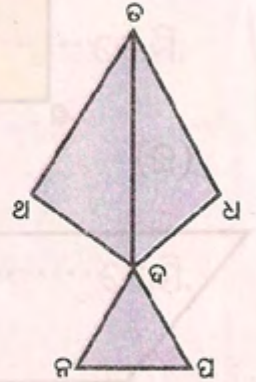


## ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

୧. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷରରେ କେତୋଟି ଲେଖାଏଁ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ପାଖ ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

N \_\_\_\_\_ W \_\_\_\_\_ M \_\_\_\_\_ Z \_\_\_\_\_ E \_\_\_\_\_

୨. (କ) ପାଖ ଚିତ୍ରରେ କେତୋଟି ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ? \_\_\_\_\_



(ଖ) ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

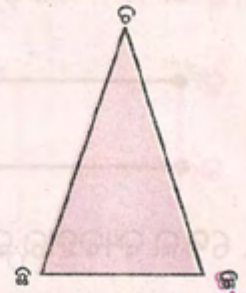
୩. ତୁମ ଜ୍ୟାମିତି ବାକ୍ସରେ ଥିବା ସ୍ତମ୍ଭ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅତି ବେଶିରେ କେତେ ସେ.ମି. ଦୈର୍ଘ୍ୟର ରେଖାଖଣ୍ଡ ମାପି ପାରିବା ?

୪. ଏହି ତ୍ରିଭୁଜର ବାହୁମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପି ଲେଖ ।

ଚଞ୍ଚ ର ଦୈର୍ଘ୍ୟ = \_\_\_\_\_

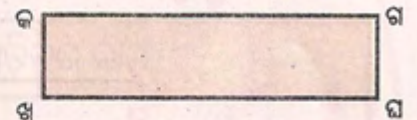
ଛକ ର ଦୈର୍ଘ୍ୟ = \_\_\_\_\_

ଜଚ ର ଦୈର୍ଘ୍ୟ = \_\_\_\_\_



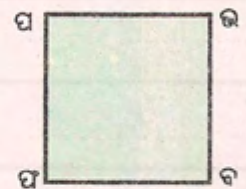
୫. (କ) ଏହି ଚିତ୍ରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପି ତା' ପାଖରେ ଲେଖ ।

(ଖ) ଏହା କି ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ? \_\_\_\_\_



୬. (କ) ଏହି ଚିତ୍ରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପି ତା' ପାଖରେ ଲେଖ ।

(ଖ) ଏହା କି ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ? \_\_\_\_\_



୭. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦୈର୍ଘ୍ୟର ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଙ୍କନ କର ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକର ନାମକରଣ କର ।

(କ) ୪ ସେ.ମି.

(ଖ) ୭ ସେ.ମି.

(ଗ) ୧୦ ସେ.ମି.







୧୧. ଚିତ୍ର ଦେଖି ରେଖାଖଣ୍ଡର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କେତେ ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

(କ)



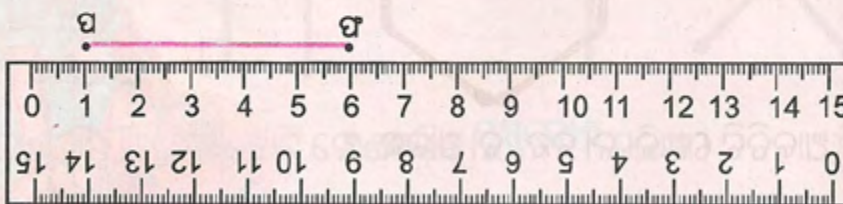
..... ସେ.ମି.

(ଖ)



..... ସେ.ମି.

(ଗ)



..... ସେ.ମି.

୧୨. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରରେ କେତୋଟି ଲେଖାଏଁ ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଛି ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।



(ଚିତ୍ର-୧)



(ଚିତ୍ର-୨)



(ଚିତ୍ର-୩)



(ଚିତ୍ର-୪)

ଚିତ୍ର ନମ୍ବର	ରେଖାଖଣ୍ଡ ସଂଖ୍ୟା	ରେଖାଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ନାମ
୧		
୨		
୩		
୪		

୧୩. ଗୋଟିଏ ୬ସେ.ମି. ଦୈର୍ଘ୍ୟର ରେଖାଖଣ୍ଡ ଅଙ୍କନର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ ।